

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

Clubhouse EP.32

ห้อง "นมแม่"
มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

Speaker

พญ.พิมลพรรณ ต่างวิวัฒน์
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

พญ.สาวิตรี สุวิกรม
สูติแพทย์ รพ.เจริญกรุงประชารักษ์

พรินทร์ นพ.ธานีรินทร์ พิรุณเนตร
กุมารแพทย์ทารกแรกเกิด รพ.พระมงกุฎเกล้าฯ

จิตอาสา COVID เพจอีจัน (คุณยาหยี)

Moderator

หมอม เอ๋ หมอม นลินี อจ. สง่า
อจ.มีระ และดร. เก๋

แม่ "ตาย" ลูกกำพรวด "ฟุ้ง"
...วัคซีนโควิด แม่ห้องต้องได้ ....ด่วน

พบกันในวันพฤหัสบดีที่ 16 ก.ย. 2564
เวลา 20.00-21.30 น.

<https://thaibf.com>

Clubhouse EP32 : ห้องนมแม่ ตอน แม่ “ตาย” ลูกกำพร้า “ฟุ้ง” ...วัคซีนโควิด แม่ท้องต้องได้ ....ด่วน
วิทยากร: พญ. พิมลพรรณ ต่างวิวัฒน์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
พญ. สาวิตรี สุวิกรม สุตินแพทย์ รพ.เจริญกรุง ประชาธิปไตย
บันทึก สู่ Web: ศ.คลินิก พญ.ศิริภรณ์ สุวีรสัตต / คุณเหมวดี พลรัฐ
วันพฤหัสบดีที่ 16 กันยายน 2564 เวลา 20.00 -21.30 น.

หญิงตั้งครรภ์ติดโควิดเสียชีวิตจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ รวมไปถึงมีเด็กๆที่ต้องกลายเป็นเด็กกำพร้าจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเสียชีวิต ทางเดียวในเวลานี้ที่จะสามารถปกป้องหญิงตั้งครรภ์ได้ก็คือ การที่ต้องไม่ป่วยหรือติดเชื้อ ดังนั้นวัคซีนจึงถือว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับหญิงตั้งครรภ์ในสถานการณ์เช่นนี้

1. ข้อมูลล่าสุดขณะนี้หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโควิดแล้ว 3,727 ราย เสียชีวิตไปแล้ว 82 ราย อัตราการเสียชีวิตคิดเป็นร้อยละ 2.2 ของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อทั้งหมด เฉพาะในเดือนสิงหาคมเพียงเดือนเดียวที่มีการระบาดหนักมีหญิงตั้งครรภ์เสียชีวิตไปถึง 45 ราย ในจำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ 3 พันกว่ารายนั้นได้รับวัคซีนเข็มแรกจำนวน 85 คนเท่านั้น

2. ในสถานการณ์ปกติย้อนหลังไป 3 ปีที่ไม่มีการระบาดของโควิด19 จะมีหญิงตั้งครรภ์เสียชีวิต ปีละประมาณ 100 ราย หรือเฉลี่ย 10 รายต่อเดือนจากสาเหตุต่างๆ เช่น การเสียชีวิตภาวะครรภ์เป็นพิษ ฯลฯ ในยุคโควิดก็ยังมีชีวิตแบบเดิมอยู่ แต่เสียชีวิตเพิ่มจากโควิดตอนนี้ก็ 82 รายนับว่ามากผิดปกติ

3. หญิงตั้งครรภ์ต่อปีเฉลี่ย 5-6 แสนคนต่อปี ณ วันนี้ ได้รับวัคซีนไปเพียง 8 หมื่นราย แบ่งเป็นเข็มแรก จำนวน 6 หมื่นรายหรือ ร้อยละ 10 และเข็ม 2 เพียง 2.6 หมื่นรายหรือร้อยละ 0.5 ซึ่งถือว่ายังน้อยมาก

4. กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายเร่งด่วนรณรงค์ฉีดวัคซีนให้หญิงตั้งครรภ์เดือนละ 1 แสนราย โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 ก.ย.-13 ต.ค. โดยหญิงตั้งครรภ์สามารถไปฉีดวัคซีนได้ 2 ช่องทาง โดยหนึ่งจะมีการเปิดช่องทางพิเศษเพื่อฉีดวัคซีนให้กับหญิงตั้งครรภ์ และช่องทาง สอง คือรับที่รพ ที่ฝากครรภ์ อย่างไรก็ตามขึ้นกับการออกแบบของแต่ละจังหวัดที่อาจแตกต่างกันไป

5. ปัจจุบันหญิงตั้งครรภ์ยังมีความกังวลค่อนข้างมากเกี่ยวกับวัคซีน โดยเฉพาะผลกระทบที่จะเกิดกับทารกในครรภ์และผลกระทบในระยะยาว เนื่องจากได้รับข้อมูลจากหลายแหล่ง แต่จากที่ดำเนินการฉีดวัคซีนไป 8 หมื่นโดส พบว่ามีทารกที่เสียชีวิตในครรภ์เพียง 5 ราย ซึ่งสาเหตุของการเสียชีวิตไม่ได้เกี่ยวกับวัคซีน เป็นสาเหตุจากสาเหตุที่มีอยู่แล้วเช่น การเสียชีวิตภาวะครรภ์เป็นพิษ ตามที่กล่าวไว้ด้านบน

6. ความกังวลของหญิงตั้งครรภ์ในปัจจุบันคือจะฉีดวัคซีนอะไรดี ตัวไหนจะดีที่สุด และกลัวถึงผลกระทบในระยะยาว สำหรับในประเทศไทยในช่วงแรกๆ นั้นยังไม่มีวัคซีนทางเลือกมากนัก ดังนั้นวัคซีนที่มีจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะใช้เพื่อป้องกันก่อน แต่วัคซีนที่มีข้อมูลมากที่สุดในตอนนี้เป็นวัคซีนกลุ่ม mRNA ได้แก่ วัคซีนของไฟเซอร์และโมเดอร์นา ที่พบว่าไม่ได้มีผลข้างเคียงอะไรกับหญิงตั้งครรภ์แตกต่างไปจากคนปกติ ในสถานการณ์ที่หญิงตั้งครรภ์เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ดังนั้นหากได้รับวัคซีนอะไรก็ควรฉีดไปก่อน เพราะวัคซีนทุกตัวสามารถลดความรุนแรงของโรคได้ ลดอัตราการเสียชีวิตได้จริง และก่อนและหลังการฉีด ภาครัฐก็จะมีระบบเฝ้าระวังและติดตามเพื่อช่วยเหลือหากเกิดเหตุต่างๆ ขึ้น ดังนั้นเมื่อเทียบกับความเสี่ยงหากติดเชื้อที่มีอาการรุนแรง วัคซีนที่มีอยู่ก็สามารถใช้ได้ทั้งหมด

7. นอกจากต้องรีบได้รับวัคซีนแล้วสิ่งที่สำคัญคือหญิงตั้งครรภ์จะต้องดูแลภาวะสุขภาพพื้นฐานของตัวเองควบคู่กันไปด้วย ต้องคอยควบคุมปัจจัยเสี่ยงสูงของตัวเองเช่นความดัน เบาหวาน รวมถึงหญิงตั้งครรภ์ที่มีโรคประจำตัวร่วม ที่อาจจะส่งผลกระทบต่ออาการเจ็บป่วยรุนแรงได้แม้ไม่ได้ติดเชื้อ

8. การฉีดวัคซีนจะมีผลกระทบกับทารกในครรภ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวหรือไม่อย่างไรนั้น ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูล เพราะทั้งโรคและวัคซีนเป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ การที่มีข่าวว่าวัคซีนบางชนิดจะทำให้เกิดโรครุมิแพ้ตัวเองนั้น เป็นเพียงแค่อธิษฐานเท่านั้น แต่ยังไม่มีการศึกษาหรืองานวิจัยอะไรออกมา แต่โดยปกติแล้วการสร้างอวัยวะต่างๆ ของทารกนั้นจะอยู่ในช่วง 1-3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ ถ้าเด็กจะมีความพิการอะไรก็ตามก็มักจะเกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ แต่สำหรับประเทศไทย เราจะได้วัคซีนกับหญิงตั้งครรภ์ในช่วง 3 เดือนแรก ดังนั้นวัคซีนจึงน่าจะมีความปลอดภัยและไม่ส่งผลกระทบกับทารกในครรภ์

9. วัคซีนตัวไหนดีที่สุด คำตอบก็คือตัวไหนก็ได้ เพราะทุกตัวได้มีการตรวจสอบและพบว่ามีความปลอดภัยและลดความรุนแรงของโรคได้ ยิ่งในขณะนี้ที่มีหญิงตั้งครรภ์เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เราจึงต้องเร่งป้องกันหญิงตั้งครรภ์ ลดอัตราการเสียชีวิต ต้องระลึกเสมอว่า หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ

- ลูกในท้องมีโอกาสเสียชีวิตในท้อง
- ลูกคลอดออกมา มีโอกาสคลอดก่อนกำหนด และหรือคลอดน้ำหนักตัวน้อย ซึ่งพบแล้วมีถึงร้อยละ 16 ในขณะที่ อัตราก่อนมีโควิดอยู่ที่เพียง ร้อยละ 10
- หลังคลอด อาจต้องเจอการแยกแม่และลูก ขาดโอกาสการได้รับน้ำนมแม่ ข้อมูลประเทศไทย พบว่ามีทารกเพียงร้อยละ 8 ของหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโควิดที่ได้กินนมแม่ ก็เข้าใจได้กับปัญหาบุคลากรมีจำกัด และทุกคนก็กลัวการแพร่เชื้อจึงไม่สามารถ ช่วยแม่ได้เต็มที่
- การแยกแม่และลูก เป็นเรื่องชั่วคราว แม่พยายามปับน้ำนมออกทิ้ง เพื่อให้ยังมีน้ำนม และให้ลูกกลับมากินนมแม่ได้ หลังแม่หายหรือหยุดกินยารักษา

10. หากหญิงตั้งครรภ์ได้รับวัคซีน เท่ากับว่านอกจากจะช่วยป้องกันตัวเองแล้ว ยังป้องกันลูกไปด้วย การคลอดก็จะสามารถคลอดได้อย่างปลอดภัย ไม่ต้องแยกแม่ลูก ได้รับน้ำนมแม่ เด็กก็จะมีสุขภาพที่แข็งแรง

11. วัคซีนที่หญิงตั้งครรภ์และให้นมลูกได้รับ ไม่สามารถส่งผ่านจากรกไปสู่ตัวลูกในครรภ์ หรือส่งผ่านทางน้ำนมไปสู่ลูกได้ แต่ภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นของตัวแม่จะสามารถส่งผ่านทางน้ำนม และผ่านรกไปสู่ตัวของลูกได้ ส่วนผลการวิจัยว่าภูมิคุ้มกันที่ส่งผ่านไปนั้นจะป้องกันการติดเชื้อได้มากน้อยแค่ไหนยังต้องรอการศึกษา แต่ถ้าเทียบกับการที่แม่ไม่ฉีดวัคซีนแล้วทารกในครรภ์รวมไปถึงเด็กหลังคลอดจะยังมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อมากกว่า

12. แม่ให้นมลูกสามารถฉีดวัคซีนได้ และสามารถให้นมลูกได้ทันทีหลังจากได้รับวัคซีน ไม่มีผลต่อการกินนมแม่ ยกเว้นแม่ติดเชื้อที่ต้องได้รับยาฟาวิพิราเวียร์หรือฟ้าทะลายโจร อาจจะต้องงดการให้นม ปีบนมทิ้งเพื่อรักษาสุขภาพน้ำนม จนกว่าจะกินยาจนครบกำหนด และเว้นการให้นมไปอีก 2 วันจึงจะสามารถกลับมาให้นมได้ตามปกติ หรือหากแม่ที่ติดเชื้อไม่มีอาการก็สามารถให้นมลูกได้ตามปกติเพียงแต่ต้องระมัดระวังการติดเชื้อจากแม่ไปสู่ลูก ต้องทำความสะอาด ล้างมือ ใส่แมส ป้องกันตนเอง

13. ข้อมูลในประเทศไทย มีเด็กติดเชื้อระหว่างการคลอด 180 รายจากทั้งหมด 2 พันราย พบว่าเด็กจะมีอาการน้อยกว่า โดยพบว่ามีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่มีอาการปอดอักเสบ แต่ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ

สรุปจากสถานการณ์ปัจจุบันหญิงตั้งครรภ์มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการฉีดวัคซีน เพราะความเสี่ยงที่จะมีอาการที่รุนแรงและเสียชีวิตสูงมาก โดยข้อมูลล่าสุดหญิงตั้งครรภ์จะได้รับการจัดสรรวัคซีนของไฟเซอร์ ด้วย จะเลือกวัคซีนชนิดใด ก็ปรึกษาแพทย์พยาบาลที่รับฝากท้อง กรมอนามัยมีนโยบายเร่งด่วนฉีดวัคซีนให้คนท้องเดือนละ 1 แสนรายโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 ก.ย.นี้เป็นต้นไป เพื่อลดความเสี่ยงการป่วยและอัตราการเสียชีวิตของหญิงตั้งครรภ์